

1.4.2010

Viite: Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 9.3.2010 YM036:00/2007

LAUSUNTO TYÖRYHMÄN EHDOTUKSESTA UUDEKSI JÄTELAIKSI YMS.

Ympäristöministeriö on pyytänyt Senaatti-kiinteistöltä lausuntoa työryhmän ehdotuksesta uudeksi jätelaiksi sekä laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta. Senaatti-kiinteistöt esittää lausuntonaan seuraavaa:

Valtion liikelaitos Senaatti-kiinteistöt hallitsee n. 11 700 valtion rakennusta, joissa sijaitsevat toimitilat on pääasiassa vuokrattu valtion virastoille ja laitoksille. Kiinteistöissä syntyvät jätteet ovat siten pääosin julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyviä jätteitä. Kiinteistöjen ylläpitoon kuuluvan jätehuollon järjestäminen kuuluu yleensä vuokranantajana toimivan Senaatti-kiinteistöjen tehtäviin.

Senaatti-kiinteistöjen näkemyksen mukaan jätehuollon tulisi kaikissa oloissa olla toimivaa, ympäristöystävällistä, kustannustehokasta ja lakiin kirjoitettua ensisijaisuusperiaatetta tukevaa. Eri osapuolille säädettyjen vastuiden ja velvoitteiden tulisi olla sisällöltään selkeitä, toiminnan valtakunnallisesti yhdenmukaista sekä kunnan antaman jäteneuvonnan selkeää ja myös julkishallinnon toimijat kattavaa. Jätehuoltopalvelut tuottavalta toiminnanharjoittajalta tulisi saada jätteiden määrää ja laatua koskevat raportointitiedot. Käytännön toiminnan kannalta olisi selkeintä, jos kaikki tarvittavat jätehuoltopalvelut olisi saatavissa yhdeltä taholta, oli tämä sitten kunnan kilpailuttama toimija tai jätteen haltijan itsensä kilpailuttama yksityinen toimija.

Senaatti-kiinteistöt on aiemmissa kannanotoissaan tuonut esille sekä Senaatti-kiinteistöjen että sen asiakkaina toimivien valtion virastojen ja laitosten pyrkimyksen ympäristön kannalta kestävään toimintaan, johon kuuluu mm. jätteen synnyn ehkäisy ja pyrkimys jätelain ensisijaisuusjärjestyksen toteuttamiseen. Julkishallinnossa syntyvä jäte pyritään mahdollisuuksien mukaan lajittelemaan kiinteistöllä ja erilliskerätyt jätelajit toimittamaan hyödynnettäväksi. Keskeisen osan erilliskerätyistä jätteistä muodostavat paperi, kartonki, energijäte, paikoin myös biojäte, lasi ja metalli. Ympäristökysymysten painottamisen ja mm. ympäristöjärjestelmien käyttöönoton myötä tarve syntyviä jätteitä koskevien raportointitietojen saamiseen on voimakkaasti lisääntynyt.

Senaatti-kiinteistöjen vuokralaisten toiminnassa syntyneet jätteet ovat sinänsä laadultaan pitkälti asumisessa syntyneeseen jätteeseen rinnastuvia, mutta syntyvän jätteen kokonaismäärät, liikelaitoksen ja sen asiakkaina toimivien virastojen ja laitosten palvelutarpeet ja pyrkimys jätteen pitkälle vietyyn kiinteistökohtaiseen lajitteeluun rinnastuu enemmän elinkeinotoimintaan. Julkisessa hallintotoiminnassa syn-

1.4.2010

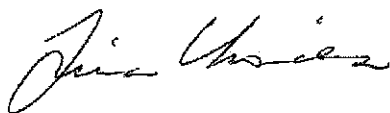
tyvien erilliskerätyjen jätteiden toimittaminen kunnan tai tuottajien järjestämiin aluekeräyspisteisiin ei ole mahdollista, kuten asumisessa syntyvän jätteen osalta. Senaatti-kiinteistöt katsookin, että julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän jätteen ja asumisjätteen jätehuollon erilaiset palvelutarpeet tulisi paremmin ottaa huomioon säädöksissä ja Senaatti-kiinteistöjen kaltaisella toimijalla tulisi olla mahdollisuus kilpailuttaa itse tarvitsemansa jätehuoltopalvelut.

Ehdotuksessa uudeksi jätelaiksi vastuu valtion hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta on nykytilaa vastaavasti asetettu kunnalle ja kiinteistön haltijan on luovutettava jäte kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Tuottajavastuuta koskevissa säännöksissä todetaan toisaalta, että tuottajien on kustannuksellaan järjestettävä vastuulleen kuuluvien jätteiden jätehuolto alueellisten vastaanottopaikkojen kautta, paperin osalta kuitenkin lähtökohtaisesti kiinteistökohtaisella keräyksellä. Tuotteen haltijalle asetetaan velvollisuus toimittaa tuottajavastuun piiriin kuuluva jäte ensisijaisesti tuottajan järjestämään vastaanottopaikkaan. Edelleen todetaan, että siltä osin kuin kunnan vastuulle kuuluvissa toiminnoissa syntyvää jätettä (ml. julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan jäte) ei toimiteta tuottajayhteisön järjestämään vastaanottopaikkaan tai kuljetukseen, noudatetaan lain 5 luvun säännöksiä kunnan järjestämästä jätehuollosta. Vaikka kunta voi jätehuoltomääräyksissään velvoittaa tiettyjen jakeiden erilliskeräykseen (esim. kartonki tai energijäte tietyn määrän ylittyessä), ei kunnan palveluvalikoimaan useinkaan kuulu kaikkien erilliskerätyjen jakeiden kuljetus. Tuottajayhteisöillekään ei paperia lukuun ottamatta olla asettamassa velvollisuutta kiinteistökohtaisen kuljetuksen järjestämiseen. Senaatti-kiinteistöt katsoo, että mikäli julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan jätehuollon järjestäminen säilyy kunnan tehtävänä, lakia tulisi täsmentää kunnan palveluvalikoiman vähimmäissisällön osalta. Kunta tulisi velvoittaa tarjoamaan kaikkien julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvien ja erilliskerättyjen jakeiden kuljetus kiinteistöltä sekä toimittamaan kiinteistön/jätteen haltijalle jätteen määrää ja laatua koskevat raportointitiedot kiinteistökohtaisesti ja jakeittain eriteltynä. Kunnan palveluvalikoiman suppeus ei saisi johtaa lajittelusta tinkimiseen tai korkeampiin jätehuoltokustannuksiin, kun puuttuvat palvelut joudutaan tilaamaan yksityiseltä toimijalta. Vastaava raportointitietojen tuottamista koskeva velvoite tulisi säätää myös jätehuollon yksityisille operaattoreille. Edelleen laista tulisi selvästi ilmetä, että tilanteessa jossa kunta eikä (tuottajavastuun alaisen jätteen osalta) tuottajayhteisö tarjoa kiinteistökohtaista kuljetusta ja tarvittavia raportointitietoja, jätteen haltijalla on oikeus järjestää syntyneen jätteen jätehuolto haluamallaan tavalla, ts. oikeus tilata tarvitsemansa palvelut valitsemaltaan yksityiseltä operaattorilta. Nyt lain 45.1 §:ään kirjoitettu kiello johtaa ajatukset päinvastaiseen suuntaan.

Valtakunnallisesti toimivan liikelaitoksen kannalta olisi tärkeää, että kuntien antama jätehuoltoa koskeva ohjeistus olisi yhdenmukaista ja kattaisi myös julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan. Neuvonta keskittyy paikoin vain asuinkiinteistöjen ja yritystoiminnan jätehuoltoon ja on julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan osalta puutteellista, jopa ristiriitaista. Jäteneuvonnan vähimmäistasoa voisi pyrkiä määrittelemään. Jätelain kokonaisuudistuksen jalkauttaminen edellyttää lisäksi kuntien aktiivista roolia tiedottamisen suhteen.

1.4.2010

Mikäli vastuu julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan jätehuollon järjestämisestä säilyy kunnalla, kunta voi Senaatti-kiinteistöjen näkökulmasta järjestää jätehuollon joko kunnan kilpailuttamien operaattoreiden välityksin tai päättää jätehuollon järjestämisestä alueellaan sopimusperusteisesti. Asiakkaan näkökulmasta on tärkeää, että sen sopimuskumppanina on taho, jolta on mahdollista saada tarvetta vastaavat palvelut kilpailukykyiseen ja kustannustehokkaaseen hintaan. Tiedon kunnan valitsemasta järjestelmästä, jos vaihtoehtoiset tavat edelleen säilyvät, tulisi kuitenkin käydä ilmi esim. valtakunnallisesta rekisteristä, josta valtakunnallisesti toimiva jätteen/kiinteistön haltija voisi kuntakohtaisesti selvittää kenen kanssa sen miltei osin tulisi sopia jätehuoltonsa järjestämisestä.

Iina Vuorialho
kiinteistölakimies
iina.vuorialho@senaatti.fi
p. 0205 811 309
PL 237
00531 Helsinki

